Journal of Tourism and Gastronomy Studies

Journal homepage: www.jotags.org

İzleyicilerin Televizyon Yemek Programları ve Ünlü Şeflerle İlgili İnanç ve Tutumlarını Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma (A Research to Evaluate Viewers' Beliefs and Attitudes about Television Cooking Programs and Celebrity Chefs)

***Yeliz DEMİR** [a], **İsmail KIZILIRMAK** [b]

[a] Istanbul University, Institute of Social Sciences, Department of Tourism Management, PhD Student, Istanbul/Turkey
[b] Istanbul University, Faculty of Economics, Department of Tourism Management, Istanbul/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi:09.08.2019

Kabul Tarihi:07.09.2019

Anahtar Kelimeler

İzleyiciler

Televizyon yemek programları

Ünlü şefler

Tutum

İnanç

Öz

Bu çalışmanın amacı, izleyicilerin yemek programı ve ünlü şeflerle ilgili inanç ve tutumları üzerine bir değerlendirme yapmaktır. Bu araştırmanın evrenini televizyonda yayınlanan yemek programlarını ve ünlü şefleri izleyen 18 yaşından büyük kadın ve erkek izleyiciler oluşturmaktadır. E- anket olarak düzenlenen ölçek (Villani ve diğerleri, 2015) kolayda örneklem yöntemi ile televizyonda yemek programı izleyicisi olan 196 kişi üzerinde uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların % 52,1'inin, tarifler ve pişirme yöntemleri ile ilgili daha fazla bilgi kazanmak amacı ile televizyon yemek programlarını izlediği saptanmıştır. Katılımcıların % 22,7'sinin, yemek pişirme becerilerini geliştirmek amacı ile televizyon programlarından aldıkları tarifleri yaptıklarını belirtmişlerdir. Yine aynı oranda katılımcılar (% 22,7), hiçbir zaman bir televizyon yemek programından herhangi bir tarif kullanmadığını bildirmektedirler. Katılımcıların bir kısmı (% 26,3) ünlü şeflerin programlarında beslenme ve diyet önerileri sunmadıklarını belirtmektedirler. Katılımcıların önemli bir kısmının (% 49,0) ünlü aşçıların nitelikli olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Katılımcıların % 37,6'sı televizyon yemek programlarının diyeti üzerinde bir etkisi olmadığını belirtmektedirler. Elde edilen bulgular ışığında uygulamacılara ve ileriki araştırmacılara öneriler getirilmiştir.

Keywords

Viewers

Television cooking programs

Celebrity chef

Attitude

Beliefs

Abstract

The aim of this study is to make an assessment viewers' attitudes and beliefs about popular television cooking programs and celebrity chefs. The universe of this research consists of male and female viewers older than 18 years who watch television cooking programs and famous chefs. The e-questionnaire (Villani and others, 2015) was applied to 196 people who were cooking program viewers. As a result of the analysis, it was found that 52.1 % of the participants watch television cooking programs in order to gain more information about recipes and cooking methods. 22.7% of the participants stated that they made recipes from television cooking programs in order to improve their cooking skills. At the same rate, participants (22.7%) reported that they never used any recipe from a television cooking program. Some of the participants (26.3%) stated that famous chefs did not offer nutrition and diet suggestions in their programs. Most of the participants (49 %) thought that celebrity chefs were qualified. 37.6% of the respondents believed these programs have no impact on their habitual diet. In the light of the findings, recommendations have been brought to the attention of future implementers and researchers.

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

***** *Sorumlu Yazar*
E-posta: demiryel40@gmail.com (Y. Demir)

Makale Künyesi: Demir, Y. & Kızılırmak, İ. (2019). İzleyicilerin Televizyon Yemek Programları ve Ünlü Şeflerle İlgili İnanç ve Tutumlarını Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7 (3), 1852-1866.
DOI: 10.21325/jotags.2019.452

GİRİŞ

Televizyon, sosyal normları, fiziksel görünüm ile ilgili kişisel inançları, uygun yeme davranışını ve benlik kavramını şekillendirmektedir (Boulos, Vikre, Oppenheimer, Chang ve Kanarek, 2012, s. 149). Günümüzde televizyon ekranlarına hâkim olan televizyon yemek programlarının ve diğer formlardaki yemek programlarının hepsi tüketiciler için yemek ve beslenme ile ilgili konularda ulaşılabilir bilgi kaynaklarıdır (Villani, Egan, Keogh ve Clifton, 2015, s. 7). Ancak bu tür şovlarda küresel açlık, genetiği değiştirilmiş gıdalar ve son zamanlarda artan gıda kaynaklı hastalıklardan bahsedilmemektedir (Wright ve Sandlin, 2009, s. 406).

Televizyon yemek programları genellikle izleyicilere ünlü şefler aracılığı ile ulaştırılmaktadır. Ünlü şef, profesyonel yemek pişirme faaliyetlerini tanıtmak için medya kaynaklarını kullanan profesyonel bir aşçı olarak tanımlanmaktadır (Jones, Freeth, Priest ve Costa, 2013, s. 100). Kuzey Amerika, modern ünlü şef kültünün kaynağı olarak belirtilmektedir (Shapiro, 2005; Euromonitor, 2008; aktaran, Henderson, 2011, s. 615).

Ünlü şefler için televizyon farkındalık yaratmada ve şöhreti yaymada etkili bir aracıdır. (Henderson, 2011, s. 615). Henderson (2011, ss. 613-614) son yıllarda ünlü şeflerin toplum içerisinde öne çıkarak birer figür haline geldiklerini bireysel ve toplumsal olarak ticari bir öneme sahip olduklarını belirtmektedir. Yazar, uluslararası takipçisi olan şeflerin gıda ile ilgili ürünlere olan talebin ve arzın küreselleşmesinin bir sonucu olarak görülebileceğini ve bu kişilerin gerçek ünlü şefler olarak tanımlanabileceğinden söz etmektedir. Bu nedenle, ünlü şefler ve somutlaşmış figürleri ile yiyecek konusu etrafında bilgi oluşturmak ve aracılık yapmak için televizyon, yemek kitapları ve internet ile özel ev alanlarına tamamen girmekte, aynı zamanda özellikle tartışmalı bir konu olan "iyi yiyecek" kavramı etrafında insanların yiyecek seçimlerini ve uygulamalarını etkilemek için çalışmaktadırlar (Barnes, 2017, s. 169). Caraher, Lange ve Dixon (2000, s. 27) ise izleyicilerin tarafından ünlü şefin yemek pişirme ve sağlık konularında tavsiyeler verebilecek güvenilir kişiler olmaktan ziyade bir gösteri adamı olarak görüldüğünü savunmaktadırlar.

Günümüzde, Masterchef, Cake Boss gibi televizyon programları veya Jamie Oliver, Gordon Ramsay veya Nigella gibi ünlü televizyon şefleri çok popülerdir (Collins, 2009; Pollan, 2009; De Backer & Hudders, 2016; Sitwell, 2016; aktaran, Neyens ve Smits, 2017, s. 559). Bu kişilerin, aşçılık şovları, tarif kitapları, sıcak misafirperver kişilikleri bir saatlik eğlence sağlamak için tasarlanmaktadır (Salkin 2013; aktaran, Barnes, 2017, s. 169). Bu televizyon programları, farklı izleyiciler arasında eşi görülmemiş bir popülaritenin, yayın planlamasında birinci sınıf zaman dilimlerinde yer almanın ve reyting oyununu kazanmanın tadını çıkarmaktadır (De Solier, 2005, s. 465).

Televizyonculuk tarihinde, televizyon yemek programları yemek bilgisinin izleyicilerle paylaşılmasından (Villani ve ark., 2015, s.8; Wei ve Martin, 2015, s.636; De Backer, 2016, s.494), eğlence odaklı (Mathiasen, Chapman, Lacroix, ve Powell, 2004, s. 2; Villani ve ark., 2015, s.8; Wei ve Martin, 2015, s. 636; De Backer, 2016, s.494) bir programcılık anlayışı yönünde gelişme gösterdiği görülmektedir. Caraher ve ark. (2000, s.27) televizyon yemek programlarının yemek pişirme davranışı üzerinde etkisinin düşük olduğunu ve izleyicilerin eğlence amaçlı bu programları izlemeyi tercih ettiklerini belirtmektedirler. Wei ve Martin (2015) Tayvan'daki yemek programlarını üç farklı tarihsel periyoda bölerek inceledikleri çalışmalarında, televizyon yemek şovlarının eğitici-kültürel programcılıktan, eğlendirici programcılığa geçiş yaptığını savunmaktadırlar. Eğitici yemek programları pişirme ile ilgili bilgi ve yeteneklerin aktarılmasına odaklanırken, eğitici-eğlendirici yemek şovları izleyicilerini eğlendirmeye

odaklanmaktadır (De Backer, Hudders, 2016, s. 494). Günümüzde yemek televizyonu, diğer başarılı türlerin ne yaptığını ve daha genel olarak televizyonda neyin iyi olduğunu taklit etmektedir: eğlendirmek, ilham vermek ve arzu yaratmak için çalışmaktadır (Barnes, 2017, s. 170). Yemek programlarını (Boulos ve ark., 2012), insanlar kendi evlerinde öğrenmek ve pratik yapmak için değil, eğlemek için izlemektedir.

İlgili literatürde farklı ülkelerde izleyicilerin yemek programları ve ünlü şefler ile ilgili tutum ve inançlarını belirlemeye bu duruma bağlı olarak yemek programlarının ve ünlü şeflerin izleyicilerin beslenme davranışı üzerinde bir etkisi olup olmadığını inceleyen araştırmalar mevcuttur (Clinford, Anderson, Auld ve Champ, 2009; Shimuzu ve Wansink 2011; Boulos ve ark., 2012; Bodenlos ve Wormuth, 2013; Lane ve Fisher, 2013; Villani ve ark., 2015; De Backer ve Hudders, 2016; Neyens ve Smith, 2017). Yapılan bu araştırmalar, izleyicilerin yemek programlarını takip etme nedenleri, bununla birlikte izleyicilerin ünlü şefler ve yapılan yemek tarifleri ile ilgili tutum ve inançlarının neler olduğu ayrıca bu tür programların ve ünlü şeflerin izleyicilerin beslenmeleri üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Son 20 yıl boyunca, yemek ile ilgili medya söylemleri çoğaldığı görülmektedir. Çoğu yaşam tarzı dergisinde yemek tarifleri ve yiyecekle ilgili makaleler bulunmaktadır. Kitap yayıncılığında, yemek kitapları diğer tüm kategorilere liderlik etmektedir (Brost, 2000, s. 1, aktaran, Ketchum, 2005, s. 217). Bu durum insanların yemek ile ilgili konulara merakının olduğunu ve bu konuları takip ettiğini göstermektedir. Özellikle Türkiye'de ulusal kanalların hemen hepsinde yemek programları genellikle ünlü şefler aracılığı ile sabah, öğlen ve akşam yayın kuşağında yer almaktadır. Yapılan araştırma sonucunda Türkiye'de izleyicilerin yemek programlarını ve ünlü şefleri neden takip ettiğine dair bir araştırma olmadığı tespit edilmiştir.

Gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı izleyicilerin televizyon yemek programları ve ünlü şefler ile ilgili tutum ve inançlarını belirlemektir.

Literatür Taraması

Popüler televizyon yemek programlarının çoğunda katı yağ, krema, yağlı kırmızı et gibi yüksek enerjili gıdalar gösterilmektedir. (Philipov, 2013, aktaran, Villani ve diğerleri, 2015, s.8). Karşılaştırmalı bir araştırma gerçekleştiren, Howard, Adams ve White (2012, s. 1) televizyon şefleri tarafından oluşturulan reçetelerin ve İngiltere'nin önde gelen üç süpermarketi tarafından satılan hazır yemeklerin Dünya Sağlık Örgütünün (WHO) önerilerine uymadığını belirtmektedirler. Yazarlar şefler tarafından hazırlanan reçetelerin marketlerde satılan hazır yemeklere göre porsiyon başına daha fazla enerji, protein, yağ, doymuş yağ ve daha az lif içerdiğinden bu reçetelerin hazır yemeklere göre daha az sağlıklı olduklarını ifade etmektedirler. Reichler ve Dalton (1998, s.168) şef ve öğrenci şeflerin sağlıklı yemek hazırlama ile ilgili tutum, bilgi ve uygulamalarını belirlemeye yönelik yaptıkları araştırmalarında ise, tüm şef gruplarının gıdalarda ve vücutta bulunan yağ ve kolesterol ile ilgili tam emin olamadıklarını ancak şeflerin genellikle menülerine daha fazla meyve ve sebze eklediklerini, tuz yerine yemeklerinde ot ve baharatları tercih ettiklerini, yemekleri pişirirken yağ kullanımını azalttıklarını ve yemeklerde roux (ru) kullanımı yerine yağsız kıvam arttırıcı tercih ettiklerini bildirmektedirler.

Adema (2000, s.113) izleyiciler tarafından televizyon yemek programlarında başka birinin yemek hazırlanıp tüketilmesinin izlenmesinin bir takım hazlar içerdiğini vurgulamaktadır. Spence, Okijama, Cheok, Petit ve Michel (2016) görsel açlıktan dijital doyma konusunda yaptıkları çalışmada özellikle akıllı telefon ve diğer teknolojik

yenilikler vasıtası ile insanların gün içerisinde gördükleri yiyecek görsellerinin beynin "açlık" bölgesi üzerinde etkisi olduğunu savunmaktadırlar. Modern yemek pişirme şovlarının asıl yemek hazırlığı ile ilgisi olmadığı görünmektedir. Bunun yerine, yemek şovları ürünleri pazarlamak ve ün statüsü elde etmek için bir fırsat haline dönüştüğü gibi aynı zamanda izleyiciler için pasif bir eğlence biçimi olarak hizmet etmektedirler (Boulas ve ark., 2012, s. 150). Bununla birlikte, televizyondaki yemek şovlarında el yıkama eksikliği, çapraz bulaşma, zaman-sıcaklık ihlali gibi gıda güvenliği ile ilgili hatalar yapılmaktadır (Mathiasen ve ark., 2004, s. 2). Yemek şovlarının eğlendirici özelliğinin yanında güvenli gıda uygulamaları ve hijyen kurallarına uygun yemek hazırlama ile ilgili konuların tanıtılması için bir fırsat bulunmaktadır.

Televizyon yemek programlarının çocukların yemek seçimi ve tüketimi üzerindeki etkisini inceleyen Neyens ve Smith (2017, ss. 563-564) televizyon yemek programı izleyen ilkokul çocuklarının izlemeyen çocuklara göre *Pan Cake'lerinde* daha fazla şeker kullandıklarını ve daha fazla pan cake tükettiklerini saptamışlardır. Yazarlar, *Pan Cake* tüketim miktarı ile ilgili yaşa göre farklılık gösterdiğini bildirmektedirler. Kampüs dışında yaşayan öğrenciler üzerinde bir çalışma gerçekleştiren Clinford, Anderson, Auld ve Champ (2009) yemek şovlarının öğrencilerin beslenme ile ilgili bilgilerinin değişimi üzerinde etkili olabileceği ancak yemek şovlarının öğrencilerin beslenme davranışı üzerinde etkisinin az olduğunu saptamışlardır.

Televizyon izleme süresinin gençlerde yiyecek ve içecek tüketimi üzerindeki etkisini inceleyen Rey-Lopez, Vicente-Rodríguez, Répasy, Mesana, Ruiz, Ortega, Kafatos, Huybrechts, Cuenca- Garcia, León, Gonzalez-Gross, Sjöström, Bourdeaudhuij ve Moreno (2011) erkeklerin, genç kadınlara göre televizyon izlerken daha fazla bira ve meşrubat tükettiklerini, genç kadınların ise televizyon izlerken daha çok meyve suyu, su, bitkisel çay ve tatlıları tükettiklerini saptamışlardır. Sonuçların gençlerin ailelerinin sosyo demografik özelliklerine göre farklılık gösterdiğini vurgulamaktadırlar (Rey- Lopez ve ark., 2011, s. 1566-1568). Lane ve Fisher (2013, s. 624) öğrencilerin televizyondaki ünlü şefleri eğlence amacı ile takip ettiğini ve genellikle kaliteli içeriklerin tanıtımı ve gıda ile ilgili farkındalığın arttırılması gibi konularda şefler ile ilgili pozitif bir algılamaya sahip olduklarını bildirmektedirler.

Shimuzu ve Wansink (2011, s. 663) kısıtlı beslenme durumu olan bireylerin (çevredeki yemek ipuçlarından kolay şekilde etkilenen insanlar örneğin; obez bireyler) yemek ile ilgili televizyon programı izlediğinde, kısıtlı beslenme durumu olmayan bireylere göre daha fazla kalori aldığını saptamışlardır. Boulos ve ark. (2012, s. 146) televizyon izlenmesi ile obezite arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında televizyonun sahip olduğu kaynakların obeziteyi doğrudan veya dolaylı olarak etkilediğini vurgulamaktadırlar. Televizyon izleme süresinin, gıda pazarlama ve reklamların, televizyon izlerken yemek tüketilmesinin obezite üzerinde doğrudan, kilo verme ile ilgili televizyon programlarının, ünlü şefler ve yemek ile ilgili televizyon şovlarının ve obezite ile ilgili haberlerin ise dolaylı etkiler olduğunu sıralamışlardır. Pope, Latimer ve Wansink (2015, ss. 133-135) televizyonda yemek programlarının izlenmesi ile beden kitle endeksi arasındaki ilişkiyi incelemişler ve yemek programlarındaki reçeteleri yapan izleyicilerin daha fazla beden kitle endeksine sahip olduklarını saptamışlardır.

Villani ve ark. (2015) Avustralya'da televizyon yemek şovlarının ve ünlü şeflerin yetişkinlerin günlük beslenme alışkanlığı üzerinde bir etkisi olmadığını ve insanların bu programları yeni pişirme fikirleri ve eğlence amaçlı izlediklerini bildirmektedirler. De Backer ve Hudders (2016) televizyonda yayınlanan yemek şovlarının kadın ve erkek yetişkinlerin yemek tüketim ve yemek pişirme alışkanlıkları üzerindeki etkilerini inceledikleri çalışmalarında

yemek programlarının izleyiciler üzerinde etkilerinin cinsiyete ve yaşa göre farklılık gösterdiğini saptamışlardır. Bodenlos ve Wormuth (2013, s. 10) televizyonda yemek programı izlenmesi ile çikolata kaplı şeker tüketiminin arttığını bildirmektedirler.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın literatür kısmında ayrıntılı değinildiği üzere televizyon yemek programlarının ve ünlü şeflerin izleyicilerin inanç, tutum ve beslenme davranışı üzerinde etkileri olduğu tespit edilmiştir (Clinford ve diğerleri, 2009; Shimuzu ve Wansink, 2011; Boulos ve diğerleri, 2012; Bodenlos ve Wormuth, 2013; Lane and Fisher, 2013;; Pope ve diğerleri, 2015; Villani ve diğerleri, 2015; De Backer ve Hudders, 2016; Neyens ve Smith 2017).

Çalışmanın amacı, günümüzde Türk televizyonlarında sabah, öğlen ve akşam kuşağında hafta içi ve hafta sonu çeşitli konseptlerde hazırlanıp izleyiciye sunulan ve geniş kitlelerce takip edilen yemek programları ve ünlü şefler ile ilgili izleyicilerin tutum ve inançları üzerine bir değerlendirme yapmak amacı ile E-anket şeklinde bir ölçek (Villani ve diğerleri, 2015) hazırlanmıştır. Bu amaçla araştırma soruları aşağıdaki gibidir:

1- İzleyicilerin televizyon yemek programlarını ve ünlü şefleri takip etme nedeni nedir?
2- İzleyicilerin ünlü şeflerin nitelikleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?
3- İzleyiciler televizyon yemek programlarında hazırlanan tarifler hakkında ne düşünmektedir?
4- Televizyon yemek programlarının ve ünlü şeflerin izleyicilerin beslenmeleri üzerinde bir etkisi var mıdır?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın evreni ve örneklemi

Bu araştırma televizyonda yayınlanan yemek programlarını ve ünlü şefleri izleyen 18 yaşından büyük kadın ve erkek izleyicilere yönelik yapılan kesitsel bir araştırmadır. Kesitsel çalışmalarda hastalar veya olaylar zamanın bir noktasında incelenir (Çaparlar, Dönmez, 2016, s. 213). Zaman ve maliyet gibi kısıtlayıcı nedenlerden dolayı E-anket şeklinde hazırlanan ölçek (Villani ve ark., 2015) 21 Mart 2019-31 Mart 2019 tarihleri arasında kolayda örneklem yöntemi ile 196 kişiye ulaştırılmış ve 194 kişiden kullanılabilir veri elde edilmiştir. Oldukça yaygın olarak kullanılan bu teknikte esas, ankete cevap veren herkesin örneğe dâhil edilmesidir. En kolay bulunan denek en ideal olanıdır (Altunışık, 2010: 140, aktaran, Yıldız, 2014, s. 9).

Veri Toplama aracı

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin giriş kısmında, katılımcılara araştırma ile ilgili bilgi sağlanıp araştırmaya katılmayı onaylayıp onaylamadıkları sorulmuştur. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına bağlı olduğundan araştırmaya katılmayı "onaylıyorum" seçeneğini seçtikleri koşulda ölçekten elde edilen veriler analize tabi tutulmaktadır.

Anketin birinci kısmında yer alan ifadeler için Villani ve diğerlerinin (2015, s. 11) kullandığı ölçekten yararlanılmıştır. Bu bölümdeki ifadelere katılımcıların cevap verebilmeleri amacı ile sınıflama soruları kullanılmıştır. Sınıflama soruları, sorgulanan olayla ilgili olarak cevap seçenekleri arasında bir sıralama ya da derecelendirme yapmanın söz konusu olmadığı, seçeneklerin sadece birinden bağımsız cevap kategorileri yansıttığı sorulardır (Büyüköztürk, 2005). Araştırmada yer alan ifadeler sırası ile *"Günde kaç saat televizyonda yemek programı*

izliyorsunuz?" , "Neden TV yemek programlarını izliyorsunuz?", "Herhangi bir yemek programında hazırlanan tariflerden herhangi birini pişirmeyi denediniz mi?", "Cevabınız eğer evetse, bu tarifler genellikle hangi öğünler içinde?", "Bir televizyon yemek programından ne sıklıkla tarif kullanırsınız?", "Neden televizyon yemek programlarındaki tarifleri kullanıyorsunuz?", "Yemek programlarında kullanılan tariflerin zorluk derecesi hakkında ne düşünüyorsunuz?", "Bu tariflerin beslenme kalitesi hakkındaki düşünceleriniz neler?", "Televizyon yemek programlarını izleme deneyiminizden, çoğunlukla ünlü aşçılar ne tür beslenme önerileri veya diyet eğitimi vermektedirler?" ,"Ünlü aşçıların nitelikli olduklarına inanıyor musunuz?", "Televizyonda yemek pişirme programları diyetinizi nasıl etkiledi?". Katılımcıların bu sorulara cevap vermesi için her soru için belirtilen seçeneklerden yalnızca birini işaretlemeleri istenmiştir. Ölçeğin ikinci kısmında katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, istihdam durumları ve aylık gelirlerini içeren demografik ifadelere yer verilmiştir.

Bulgular

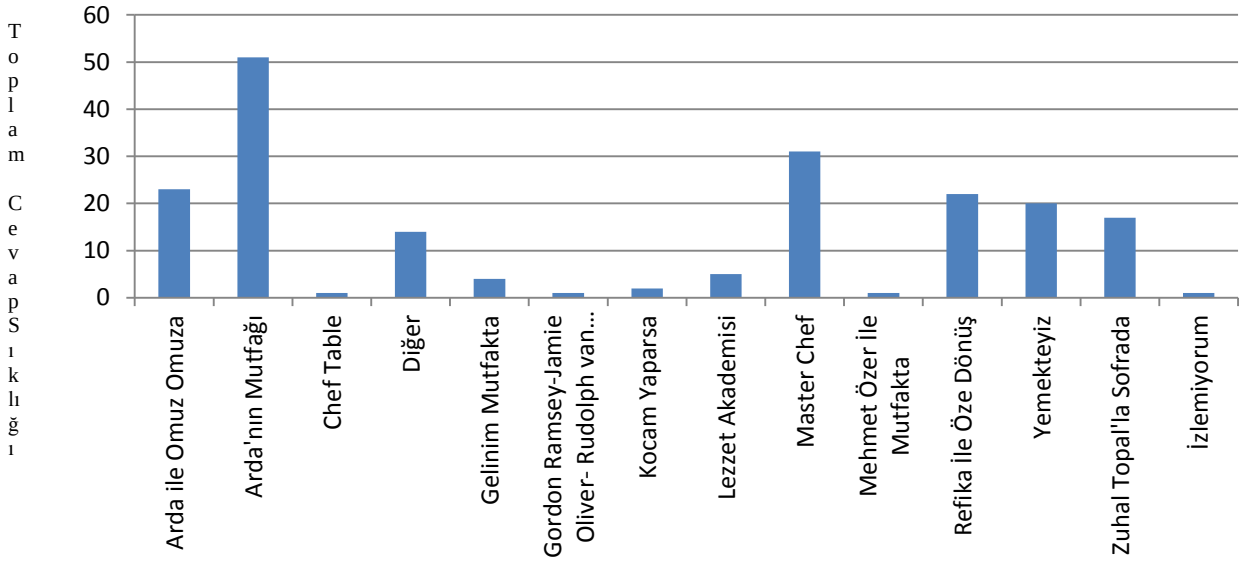
Katılımcıların sahip olduğu sosyo-demografik özellikleri belirlemek için betimleyici istatiksel analizler (frekans, yüzde) kullanılmıştır. Tablo 1' de katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular verilmiştir. Bu kapsamda tabloda katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumları, istihdam durumları ve aylık ortalama gelirleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Demografik Özellikler	**Frekans**	**%**
Cinsiyet	Kadın	138	71,1
	Erkek	56	28,9
Yaş	18-24	96	50,3
	25-34	66	34,6
	35-44	16	8,4
	45-54	8	4,2
	55 ve üstü	5	2,6
Eğitim Durumu	İlkokul	3	1,5
	Lise	19	9,8
	Ön Lisans	79	40,7
	Lisans	48	24,7
	Lisansüstü	8	4,1
	Diğer	35	18,0
İstihdam durumu	Tam Zamanlı	89	45,9
	Yarı Zamanlı	20	10,3
	Günlük	6	3,1
	Çalışmıyor	65	33,5
	Diğer	13	0,5
Aylık Ortalama Gelir	Asgari ücret	34	17,5
	2200-3000	34	17,5
	3001-3500	17	8,8
	3501-4000	23	11,9
	4001 ve üzeri	83	42,8

Tabloda görüldüğü üzere, katılımcıların % 71,1'i kadın ve % 28,9' u erkektir. Katılımcıların % 50,3'ünün yaş aralığı 18-24, % 34,6'sının 25-34, % 8,4'ünün 34-44, % 4,2'sinin 45-54 ve % 2,6'sının yaşının 55 ve üstü olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların % 1,5'nin ilkokul, % 9,8'inin lise, % 40,7'sinin ön lisans, % 24,7 lisans, % 4,1'inin

lisansüstü ve % 18,0'ın eğitim durumunun diğer olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların % 45,9'unun tam zamanlı, % 10,3'ünün yarı zamanlı, % 3,1'inin günlük, % 33,5'nin çalışmadığı ve % 0,5'inin istihdam durumunun diğer olduğu saptanmıştır. Katılımcıların aylık ortalama gelirinin % 17,5'nin asgari ücret, % 17,5'inin 2200-3000 TL, % 8,8'inin 3001-3500, % 11,9'unun 3501-4000 ve % 42,8'inin 4001 ve üzeri olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 1. Katılımcıların Televizyonda En Sık İzledikleri Yemek Programları

*Tüm bu veriler toplam cevap sayısının sıklığı olarak sunulmuştur. Katılımcılardan normalde hangi televizyon programlarını izlediklerini seçmeleri istenmiştir.

Katılımcılar, % 60,3'ünün günde 1-30 dakika, % 23,2'sinin 30-60 dakika, % 9,3'ünün 1-2 saat, % 3,1'inin 2-3 saat ve % 2,6'sının 3 saatten fazla televizyon yemek programı izlediği belirlenmiştir. Katılımcıların en çok izlediği üç yemek programının sırası ile Arda'nın Mutfağı (n=51), Master Chef (n=31), Arda ile Omuz Omuza (n=23) (Şekil 1) olduğu saptanmıştır.

Tablo 2' de görüldüğü üzere katılımcıların % 22,2' si televizyonda yemek programlarını eğlence amaçlı, % 52, 1' inin de tarifler ve pişirme yöntemleri hakkında daha fazla bilgi kazanmak amacı ile bu türlü programları izlediği tespit edilmiştir. Bu veriye göre katılımcıların yarısından fazlası yemek programlarını eğitici amaçla takip ettiği tespit edilmiştir. Bu veriye paralel olarak katılımcıların % 63, 9'u televizyonda yayınlanan yemek programlarından herhangi bir tarif denediğini belirtmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Televizyon Yemek Programları ve Ünlü Aşçılar İle İlgili İnanç ve Tutumları

Neden TV yemek programlarını (şovlarını) izliyorsunuz? Birini Seçiniz.	Frekans (N=194)	%
Diğer	10	5,2
Eğlence	**43**	**22,2**
İzlemiyorum	1	,5
O anda televizyonda izlenecek tek şey olması	25	12,9
Özellikle bir ünlü şef ile ilgilenmek/beğenmek	6	3,1
Rahatlama	7	3,6

Tablo 2. Katılımcıların Televizyon Yemek Programları ve Ünlü Aşçılar İle İlgili İnanç ve Tutumları (Devamı)

Tarifler ve pişirme yöntemleri hakkında daha fazla bilgi kazanmak	**101**	**52,1**
Herhangi bir yemek programında hazırlanan tariflerden herhangi birini pişirmeyi denediniz mi?		
Evet	**124**	**63,9**
Hayır	70	36,1
Cevabınız eğer evetse, bu tarifler genellikle hangi öğünler içinde? (Birini Seçiniz)		
Ana Yemekler	52	26,8
Hafif yemekler	12	6,2
Hiçbir zaman bir pişirme programından herhangi bir tarif pişirmeyi denemedim.	43	22,2
Kahvaltı	5	2,6
Tatlılar (atıştırmalıklar, bisküviler, kekler, şekerlemeler, çikolata, dondurma vb.)	**61**	**31,4**
Bir televizyon yemek programından (şovundan) ne sıklıkla tarif kullanırsınız? (Birini Seçiniz)		
Asla	65	33,5
Ayda 1-2 kez	**105**	**54,1**
Günlük	5	2,6
Haftada 1-2 gün	16	8,2
Haftada 3-4 gün	2	1,0
Neden televizyon yemek programlarındaki (şovundaki) tarifleri kullanıyorsunuz? (Birini seçiniz)		
Diğer	8	4,1
Genel pişirme keyfi	35	18,0
Görsel olarak çekici olması	11	5,7
Hiçbir zaman bir televizyon yemek programından bir tarif kullanmadım	**44**	**22,7**
Merak edip canım istediği için	1	,5
Tarifleri doğum günleri, sosyal toplantılar, dini ve resmi bayramlar vb. özel günler için kullanıyorum	4	2,1
Ünlü aşçılar tarafından önerilen tariflere ilgi duyuyorum	25	12,9
Yapımı kolaydır	11	5,7
Yemek pişirme becerilerimi geliştirmek	**44**	**22,7**
Yemek programlarında kullanılan tariflerin zorluk derecesi hakkında ne düşünüyorsunuz? (Birini Seçiniz)		
Çok zor ve zaman alıcı	11	5,7
Genellikle hızlı ve kolay	85	43,8
Kararsızım	**95**	**49,0**
Bu tariflerin beslenme kalitesi hakkındaki düşünceleriniz neler? (Birini Seçiniz)		
Çoğu tarif genellikle besleyici ve sağlıklıdır	18	9,3
Çoğu tarif genellikle sağlıksızdır ve çok fazla yağ, şeker ve tuz kullanılır	13	6,7
Kararsızım	24	12,4
Şovun (programının) türüne bağlı olarak değişir	19	9,8
Tarifin türüne bağlı olarak değişir	**107**	**55,2**
Ünlü şefin türüne bağlı olarak değişir	12	6,2
Televizyon pişirme programlarını izleme deneyiminizden, çoğunlukla ünlü aşçılar ne tür beslenme önerileri veya diyet eğitimi vermektedirler? (Birini Seçiniz)		
Daha az tuz kullanmaya veya daha az tuzlu yiyecekler kullanmaya teşvik etmektedir	15	7,7
Daha fazla protein alımını teşvik etmektedir	12	6,2
Diğer	24	12,4
Glutensiz bir diyeti teşvik etmektedir	11	5,7
Kepekli tahıllarda artışı teşvik etmektedir	15	7,7
Meyve ve sebze alımında artışı teşvik etmektedir	24	12,4
Sağlanan diyet tavsiyelerinin çoğu radikal ve bilimsel değildir	14	7,2
Süt içermeyen bir diyeti teşvik etmektedir	2	1,0
Ünlü şefler şovlarında asla beslenme veya diyet önerileri sunmazlar	**51**	**26,3**
Zeytinyağı, fındık, avokado ve tohum gibi yağ kaynaklarına teşvik etmektedir	19	9,8

Tablo 2. Katılımcıların Televizyon Yemek Programları ve Ünlü Aşçılar İle İlgili İnanç ve Tutumları (Devamı)

Ünlü aşçıların nitelikli olduklarına inanıyor musunuz?		
Evet	**95**	**49,0**
Hayır	27	13,9
Kararsızım	68	35,1
Televizyonda yemek pişirme programları (şovları) diyetinizi nasıl etkiledi? (Birini Seçiniz)		
Azaltılmış tuz kullanımı teşvik etti	17	8,8
Besinlerin beslenme kalitesi hakkında daha fazla farkındalık	24	12,4
Daha fazla balık alımını teşvik etti	4	2,1
Daha fazla meyve ve sebze alımını teşvik etti	15	7,7
Daha fazla miktarda tuz veya daha fazla miktarda tuz içeren yiyecek kullanımı teşvik etti	4	2,1
Daha fazla tereyağı, krema ve hindistan cevizi sütü / yağı kullanımı teşvik etti	4	2,1
Daha fazla zeytinyağı kullanımı teşvik etti	8	4,1
Diğer	21	10,8
Diyetim üzerinde hiçbir etkisi olmadı	**73**	**37,6**
Protein yönünden zengin gıdaların daha fazla alınmasını teşvik etti	14	7,2
Süt içermeyen bir diyeti teşvik etti	1	,5
Tereyağından daha fazla margarin kullanımı teşvik etti	2	1,0

Katılımcıların % 36,1'i genellikle bu tür programlarda verilen tatlı reçetelerini uyguladıklarını bildirmektedirler. Katılımcıların % 54,1'i ayda 1-2 kez televizyon yemek programından gördükleri tarifleri uyguladığı saptanmıştır.

Katılımcıların % 22,7' si hiçbir zaman bir televizyon yemek programından bir tarif kullanmadığını belirtirken, aynı oranda katılımcı ise yemek becerilerini geliştirmek amacı ile bu tarifleri denediğini belirtmektedir. Elde edilen bu sonuç ile katılımcıların %22,7' si televizyon yemek programları ve ünlü şefler aracılığı ile öğrendikleri yemek reçetelerini uyguladıklarını göstermektedir.

Katılımcıların yaklaşık yarısı (% 49,0) tariflerin zorluk derecesi hakkında kararsız olduğu görülmektedir. Katılımcıları % 55,2' si tariflerin besleyiciliğinin, tarifin türüne bağlı olarak değiştiğini düşünmektedir. Ayrıca katılımcıların % 26,3' ünün ünlü şeflerin şovlarında asla beslenme veya diyet önerileri sunmadığını, buna karşın % 49,0' ın ünlü aşçıların nitelikli olduklarına inandıkları belirlenmiştir. Son olarak katılımcıların % 37,6' sı televizyonda yayınlanan yemek pişirme programlarının (şovlarının) diyetleri üzerinde bir etkisi olmadığını bildirmektedirler.

Sonuç ve Tartışma

Günümüzde, ulusal ve uluslararası kanallardaki televizyon yemek programları ve ünlü şefler her yaştan izleyici tarafından takip edilmektedir. Ünlü şefler aracılığı ile televizyonda yayınlanan yemek ile ilgili programlar yemek yapma tekniğini ve kültürünü izleyicilere yansıtmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde televizyon yemek programlarının eğitici-öğretici olma özelliğinden zaman içerisinde eğlendirici özelliğe geçtiği görülmektedir (Mathiasen ve diğerleri, 2004, s.2; Villani ve diğerleri, 2015, s.8; Wei ve Martin, 2015, s.636; De Backer, 2016, s.494). Uluslararası literatürde izleyicilerin yemek programları ve ünlü şefler ile ilgili tutum ve inançlarını belirlemeye yönelik birçok araştırma olmasına rağmen, Türkiye'de henüz bu konuya değinilmediği tespit edilmiştir.

Bu araştırmada katılımcıların yarısından fazlası tarifler ve pişirme yöntemleri ile ilgili daha fazla bilgi kazanmak amacı ile televizyon yemek programlarını izlediği tespit edilmiştir. Bu kapsamda özellikle ülkemizde televizyonda

yemek programı hazırlayıp izleyicilerle buluşturan televizyon kanalları, Türk toplumuna sahip olduğu mutfak kültürünü tanıtabilir. Ayrıca yemek hazırlama teknikleri, doğru hammadde seçimi, gıda israfı, mutfakta uyulması gereken hijyen ve sanitasyon kuralları, bebek, çocuk ve yaşlı beslenmesinde dikkat edilmesi gereken kurallar hakkında izleyiciye doğru mesajlar aktarılabilir.

Araştırmada elde edilen bir diğer sonuç ise katılımcıların (% 22,7) bir kısmı yemek pişirme becerilerini geliştirmek amacı ile televizyon programlarından aldıkları tarifleri yaptıklarını belirtirken, aynı oranda katılımcılar (% 22,7), hiçbir zaman bir televizyon yemek programından herhangi bir tarif kullanmadığını bildirmektedirler. Bu sonuç katılımcıların yemek programlarını ve ünlü şefleri eğitici ve öğretici amaçla takip etmelerine rağmen, bu programlardan öğrendikleri yemek reçetelerini uygulamada bir isteksizliklerinin olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, televizyon yemek programları ve ünlü şefler aracılığı ile izleyicilere aktarılan bilgilerin uygulamada karşılığı olduğunu bu bilgileri kullanarak mutfakta olumlu yansımalarını görecekleri izleyicilere aktarılmalıdır.

Gerçekleştirilen bu araştırmada katılımcılar ünlü şeflerin nitelikli olduğunu düşünmelerine rağmen, şeflerin televizyonda sundukları programlarda beslenme ve diyet önerileri sunmadıklarını ayrıca bu programların beslenmeleri üzerinde bir etkileri olmadığını bildirmektedirler. Bu sonuç literatürdeki bazı çalışmalarda elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir (Clinford, 2009; Villani ve diğerleri, 2015). Bu noktada, televizyonlarda izleyiciler tarafından nitelikli görülen bir şef profili bulunmakta ancak şefler beslenme ve diyet önerilerinde programlarında ağırlıklı olarak söz etmediği ve izleyicileri bu konuda tatmin etmedikleri tespit edilmiştir. Vücudun ihtiyaç duyduğundan fazla yemek yeme, masa başı çalışma, uzun saatler hareketsiz olma ve hızlı yemek sektörü ülkemizde ve tüm Dünya'da obezite salgınını ortaya çıkardığı günümüzde televizyonda yayınlanan yemek programlarının ve ünlü şeflerin toplumu bu konuda bilinçlendirmede potansiyel bir güçleri olduğu düşünülebilir.

Gerçekleştirilen bu araştırma konu ile ilgili (Televizyon yemek programlarının tüketici inanç, tutum ve davranışları üzerine bir değerlendirme) Türkiye bağlamında ilk araştırma olması sebebi ile ülkemizde izleyicilerin yemek programları ve ünlü şefler ile ilgili tutum ve inançlarını anlamak amacı ile önemli bir araştırmadır. Farklı yöntemlerle yapılacak yeni araştırmalar daha somut ve genellenebilir veriler sağlamada yol gösterici olabilir.

Gelecekte, yapılacak araştırmalarda eğitici televizyon yemek programlarının ve eğlendirici yemek programlarının sahip olduğu özellikleri belirten araştırmalar, televizyon yemek programlarında gösterilen hijyen uygulamalarını analiz eden araştırmalar, mutfak alanında eğitim alan öğrencilerin bu mesleği seçmelerinde ve mutfak uygulamalarında televizyonda yayınlanan yemek programlarının ve ünlü şeflerin etkilerini belirlemeye yönelik araştırmalar, şeflerin televizyonda yayınlanan yemek programları ile ilgili görüşlerini belirlemeye yönelik araştırmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

Adema, P. (2000). Vicarious comsumption: Food, television and the ambiguity of modernity. *Journal of American & Comparative Cultures*, 23(3), 113-123.

Barnes, C. (2017). Mediating good food and moments of possibility with Jamie Oliver: Problematising celebrity chefs as talking labels. *Geoforum*, 84, 169-178.

Bodenlos, J. S., & Wormuth, B. M. (2013). Watching a food-related television show and caloric intake. A laboratory study. *Appetite*, 61, 8-12.

Boulos, R., Vikre, E. K., Oppenheimer, S., Chang, H., & Kanarek, R. B. (2012). ObesiTV: how television is influencing the obesity epidemic. *Physiology & behavior*, 107(1), 146-153.

Caraher, M., Lange, T., & Dixon, P. (2000). The influence of TV and celebrity chefs on public attitudes and behavior among the English public. *Journal for the Study of Food and Society*, 4(1), 27-46.

Clifford, D., Anderson, J., Auld, G., & Champ, J. (2009). Good Grubbin': impact of a TV cooking show for college students living off campus. *Journal of nutrition education and behavior*, 41(3), 194-200.

Çaparlar, C. Ö., & Dönmez, A. (2016). Bilimsel Araştırma Nedir, Nasıl Yapılır?. *Turk J Anaesthesiol Reanim*, *44*, 212-8.

De Backer, C. J., & Hudders, L. (2016). Look who's cooking. Investigating the relationship between watching educational and edutainment TV cooking shows, eating habits and everyday cooking practices among men and women in Belgium. *Appetite*, 96, 494-501.

De Solier, I. (2005). TV dinners: Culinary television, education and distinction. *Continuum*, 19(4), 465-481.

Pope, L., Latimer, L., & Wansink, B. (2015). Viewers vs. Doers. The relationship between watching food television and BMI. *Appetite*, 90, 131-135.

Reichler, G., & Dalton, S. (1998). Chefs' attitudes toward healthful food preparation are more positive than their food science knowledge and practices. *Journal of the American Dietetic Association*, *98*(2), 165-169.

Rey-López, J. P., Vicente-Rodríguez, G., Répasy, J., Mesana, M. I., Ruiz, J. R., Ortega, F. B., ... & Gonzalez-Gross, M. (2011). Food and drink intake during television viewing in adolescents: the Healthy Lifestyle in Europe by Nutrition in Adolescence (HELENA) study. *Public health nutrition*, 14(9), 1563-1569.

Shimizu, M., & Wansink, B. (2011). Watching food-related television increases caloric intake in restrained eaters. Appetite, 57(3), 661-664.

Spence, C., Okajima, K., Cheok, A. D., Petit, O., & Michel, C. (2016). Eating with our eyes: From visual hunger to digital satiation. *Brain and cognition*, 110, 53-63.

Henderson, J. C. (2011). Celebrity chefs: expanding empires. *British food journal*, 113(5), 613-624.

Howard, S., Adams, J., & White, M. (2012). Nutritional content of supermarket ready meals and recipes by television chefs in the United Kingdom: cross sectional study. *Bmj*, 345, e7607.

Jones, M., Freeth, E. C., Hennessy-Priest, K., & Costa, R. J. (2013). A systematic cross-sectional analysis of British based celebrity chefs' recipes: is there cause for public health concern. *Food Public Health*, 3, 100-10.

Ketchum, C. (2005). The essence of cooking shows: How the food network constructs consumer fantasies. *Journal of Communication Inquiry*, 29(3), 217-234.

Lane, S. R., & Fisher, S. M. (2015). The influence of celebrity chefs on a student population. *British Food Journal*, 117(2), 614-628.

Mathiasen, L. A., Chapman, B. J., Lacroix, B. J., & Powell, D. A. (2004). Spot the mistake: television cooking shows as a source of food safety information. *Food Protection Trends*, 24(5), 328-334.

Neyens, E., & Smits, T. (2017). Seeing is doing. The implicit effect of TV cooking shows on children's use of ingredients. *Appetite*, 116, 559-567.

Villani, A. M., Egan, T., Keogh, J. B., & Clifton, P. M. (2015). Attitudes and beliefs of Australian adults on reality television cooking programmes and celebrity chefs. Is there cause for concern? Descriptive analysis presented from a consumer survey. *Appetite*, 91, 7-12.

Wei, T., & Martin, F. (2015). Pedagogies of food and ethical personhood: TV cooking shows in postwar Taiwan. *Asian Journal of Communication*, *25*(6), 636-651.

Wright, R. R., & Sandlin, J. A. (2009). You are what you eat!?: Television cooking shows, consumption, and lifestyle practices as adult learning.

Yıldız, Y. (2014). Tüketici Davranışları Üzerinde Sosyal Medya Etkileri: Apple ve Samsung Örneği. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(2), 5-15.

A Research to Evaluate Viewers' Beliefs and Attitudes about Television Cooking Programs and Celebrity Chefs

Yeliz DEMİR

Istanbul University, Institute of Social Sciences, Istanbul/Turkey

İsmail KIZILIRMAK

Istanbul University, Faculty of Economics, Istanbul/Turkey

Extensive Summary

Television cooking programs and other forms of cooking programs, which now dominate television screens all of which are accessible sources of information for consumers on food and nutrition issues (Villani, Egan, Keogh ve Clifton, 2015, s. 7). Over time, television cooking programs have evolved from educational to entertaining (Mathiasen, Chapman, Lacroix, and Powell, 2004, s. 2; Villani and others, 2015, s.8; Wei ve Martin, 2015, s.636; De Backer, 2016, s.494).

In the related literature, there are researches examining the effects of television cooking programs and famous chefs on the viewers (Caraher, Lange ve Dixon, 2000; Clinford, Anderson, Auld, and Champ 2009 ; Wright ve Sandlin, 2009; Henderson, 2011; Boulos, Vikre, Oppenheimer, Chang ve Kanarek, 2012; Villani, Egan, Keogh ve Clifton, 2015; De Backer, Hudders, 2016).

Shimizu and Wansink (2011, p. 663) found that obese individuals receive more calories than non-obese individuals when they watch television programs about food. Rey-Lopez, Vicente-Rodríguez, Répasy, Mesana, Ruiz, Ortega, Kafatos, Huybrechts, Cuenca- Garcia, León, Gonzalez-Gross, Sjöström, Bourdeaudhuij ve Moreno (2011) state that men consume more beer and soft drinks than young women while watching television. The authors also found that young women consumed more juice, water, herbal tea and sweets while watching television. Clinford, Anderson, Auld, and Champ (2009) found that cooking shows may have an impact on the change of students 'knowledge about nutrition, but these shows have little effect on students' nutritional behavior. Lane and Fisher (2013, p. 624) report that students follow famous chefs on television for entertainment purposes and often have a positive perception of chefs in promoting quality content and raising awareness about food. Villani et al. (2015) report that television cooking shows and celebrity chefs in Australia have no effect on the daily diet of adults and that people watch these programs for new cooking ideas and entertainment. Bodenlos and Wormuth (2013, p. 10) reported that consumption of chocolate-coated sugar increased by watching cooking programs on television.

Research Method and Fındıngs

The aim of this study is to make an assessment people’s attitudes and beliefs about popular television cooking programs and celebrity chefs. For this purpose, the research questions are as follows:

1- What is the reason why viewers follow television cooking programs and famous chefs?
2- What do the viewers think about the qualities of the famous chefs?
3- What do viewers think about recipes prepared in television cooking programs?
4- Does television cooking programs and famous chefs have an impact on the nutrition of the viewers?

The e-survey consists of two parts. In the introduction part of the scale, the participants were provided with information about the research. They were also asked if they approved of participating in the study. In the first part of the e-questionnaire, the scale used by Villani et al. (2015) was used. Demographic questions were included in the second part of the scale.

This is a cross-sectional study of male and female viewers older than 18 who watch television programs and famous chefs. Convenience sampling method was used in the study because of time and cost. A total of n = 196 participants undertook the e-questionnaire (Villani and others, 2015) with fully completed e-questionnaires available for n = 194 participants (Males, n = 56; Females, n = 138). They stated that 60.3 % of the participants watched 1-30 minutes of television cooking programs per day.

As a result of the analysis, it was found that 52.1 % of the participants watch television cooking programs in order to gain more information about recipes and cooking methods. 22.7% of the participants stated that they made recipes from television cooking programs in order to improve their cooking skills. At the same rate, participants (22.7%) reported that they never used any recipe from a television cooking program. Some of the participants (26.3%) stated that famous chefs did not offer nutrition and diet suggestions in their programs. Most of the participants (49 %) thought that celebrity chefs were qualified. 37.6% of the respondents believed these programs have no impact on their habitual diet.

Conclusıon and Dıscussıon

Today, television cooking programs and celebrity chefs are watched by viewers all of age. There are many researches in the international literature examining television cooking programs and the influence of famous chefs on viewers. However, it was determined that no study yet on this subject in Turkey.

In this study, more than half of the participants were found to watch television cooking programs in order to gain more information about recipes and cooking methods. For this reason, television channels can provide viewers information such as culinary culture, food preparation techniques, proper raw material selection, food waste, hygiene sanitation.

Similarly, while some of the participants stated that they made recipes from television programs in order to improve their cooking skills, at the same rate the participants reported that they never used any recipes from a television cooking program. This result shows that the audience watched the cooking programs and the famous chefs for educational purposes but they did not apply the recipes. Therefore, viewers should be informed that the information they have learned corresponds to the kitchen application.

In this study, although the participants think that the famous chefs are qualified; chefs do not provide nutrition and diet suggestions in the programs they present on television. They also report that these programs have no impact

on their diet. This result is similar to the results obtained in some studies in the literature (Clinford, 2009; Villani et al., 2015).

This research is important because of first study about people's attitudes and beliefs about popular television cooking programs and celebrity chefs in Turkey. New research with different methods can provide guidance in providing more concrete and generalizable data. In the future, the research may carry out researches indicating the characteristics of educational television cooking programs and entertaining cooking programs. From the other side, researchers may consider studies analyzing hygiene practices shown in television cooking programs. Researches can be conducted to determine the opinions of chefs about television cooking programs.